

Коцупатрий Михайло Миколайович,
к.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
Бірюк Олена Григорівна,
к.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна

ЩОДО ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ ПРИДБАННЯ ТЕХНІКИ ФЕРМЕРСЬКИМИ ГОСПОДАРСТВАМИ

Сільське господарство України є провідним сектором економіки країни, забезпечуючи її продовольчу безпеку та реалізуючи значну частину вироблених продуктів харчування на експорт. У галузі функціонують підприємства з різними формами власності та різними організаційно-правовими формами господарювання.

Звичайно, провідну роль у виробництві сільськогосподарської продукції в країні займають великі агрохолдинги та середні підприємства. Значна частина продукції виробляється в особистих селянських господарствах, зокрема, молока, картоплі, овочів, фруктів, ягід, яєць тощо.

Значна частина сільськогосподарської продукції виробляється і у фермерських господарствах, особливо пов'язаної з трудомісткими технологічними процесами (продукція садівництва, овочівництва, ягідництва, вівчарства, козівництва, бджільництва, вирощування грибів тощо). Водночас ці господарства виробляють і високотоварну продукцію (зерно кукурудзи, пшениці, ріпаку, сої, насіння соняшнику тощо).

Відповідно до законодавства фермерські господарства функціонують як зареєстровані юридичні особи, так і без статусу юридичної особи (як фізичні особи-підприємці).

Функціонування фермерських господарств виконує не лише економічну функцію, а й важливу соціальну та політичну функції. Закріплення населення за територіями сприяє забезпеченню продовольчої безпеки країни та демографічній ситуації.

Враховуючи економічну, соціальну і політичну роль сільськогосподарського виробництва та особливості його суспільного відтворення в країнах Європейського союзу введено в практику субсидіювання виробництва квотованої продукції на 1 га сільськогосподарських угідь. Це суттєво впливає на вирішення економічних, соціальних і політичних питань в сільській місцевості цих країн. МСФЗ 41 «Сільське господарство» сприяє визначенню розміру субсидій на сільськогосподарські угіддя.

Україна поступово узгоджує своє законодавство із законами (директивами) країн Європейського союзу. Прийняття в 2007 році Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» [1] мало на меті створення інструментарію для бази субсидіювання сільського господарства в нашій країні.

Однак політичне керівництво України пішло іншим шляхом – шляхом субсидіювання сільського господарства країни окремими бюджетними програмами. В 2022 році Верховною радою України прийнято понад 10 бюджетних програм для сільського господарства, в тому числі для здешевлення кредитів для сільськогосподарських товаровиробників, для розвитку садівництва, виноградарства і хмелярства, для розвитку скотарства, для розвитку фермерських господарств тощо.

Однією із таких бюджетних програм є здешевлення сільськогосподарської техніки національного виробництва. Вона передбачає покриття бюджетними коштами 30-50 відсотків вартості придбаної техніки залежно від її виду.

Придбання сільськогосподарської техніки відноситься до капітальних вкладень і обліковуються на рахунку 15 «Капітальні інвестиції».

Отримане бюджетне фінансування на здешевлення сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва на рівні підприємства розглядається як доходи і обліковуються відповідно до НП(С)БО 15 «Дохід» [2]. У зв'язку з тим, що придбана техніка обліковується у складі рахунку 10 «Основні засоби», яка передає свою вартість на новостворену продукцію частинами у вигляді амортизаційних відрахувань, дохід від отриманого бюджетного фінансування на придбання техніки (субрахунок 482 «Кошти з бюджету та державних цільових фондів») спочатку обліковуються у складі доходів майбутніх періодів (на рахунку 69 «Доходи майбутніх періодів» субрахунок 693 «Фінансування капітальних інвестицій, введених в експлуатацію»).

При нарахуванні амортизації придбаної сільськогосподарської техніки доходи майбутніх періодів пропорційно нарахованій амортизації відносять до доходів поточного звітного періоду.

Нижче наведено методику бухгалтерського обліку відображення придбання сільськогосподарської техніки фермерськими господарствами з 30- процентним відшкодуванням її вартості за рахунок коштів бюджетного фінансування (табл. 1).

Таблиця 1

Кореспонденція рахунків обліку придбання сільськогосподарської техніки фермерськими господарствами

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
	дебет	кредит	
1	2	3	4
1. Придбано у вітчизняного постачальника трактор:			
— вартість трактора	152	631	300 000
— податок на додану вартість	641	631	300 000
2. З поточного рахунку в банку переказано кошти вітчизняному постачальнику за придбаний трактор	631	311	360 000
3. Віднесено на вартість придбаного трактора витрати, пов'язані з його транспортуванням та реєстрацією в державних органах	152	372 631 685 641	6 000
4. Введено в експлуатацію придбаний трактор	104	152	306 000

Продовження табл. 1

1	2	3	4
5. На поточний рахунок в банку надійшли кошти – бюджетне відшкодування 30 відсотків вартості придбаного трактора	311	482	90 000
6. Віднесена сума бюджетного відшкодування 30 відсотків вартості придбаного трактора на доходи майбутніх періодів	482	693	90 000
7. Нараховано амортизацію трактора за перший місяць його корисного використання (нормативний строк – 5 років)	235	131	5 100
8. Віднесено частину суми бюджетного відшкодування вартості придбаного трактора (доходів майбутніх періодів) на інші доходи поточного звітного періоду (пропорційна до суми нарахованої амортизації)	693	745	1 500

Необхідно звернути увагу на те, що бюджетне фінансування надається на кожний конкретний об'єкт придбаної сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва. Тому облік доходів майбутніх періодів в частині отриманого бюджетного фінансування необхідно вести за кожним об'єктом сільськогосподарської техніки.

Наведена методика обліку процесу придбання фермерськими господарствами сільськогосподарської техніки вітчизняного виробництва з частковим відшкодуванням понесених витрат за рахунок коштів бюджетного фінансування відповідає вимогам нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку, фінансової, податкової та статистичної звітності.

Список використаних джерел:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 18.11.2005 року №790. Дата оновлення: 15.05.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05#Text> (дата звернення 28.11.2022).

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 року №290. Дата оновлення: 29.09.220. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення: 28.11.2022).

3. Коцупатрий М.М., Бірюк О.Г. Щодо дивідендної політики фермерських господарств. Трансформація бухгалтерського обліку, аналізу та контролю в умовах соціально-економічних викликів: матеріали Міжнародного кругового столу, 28 травня 2021 р. Том 1. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. С. 75-77

УДК 657.01

Кузуб Михайло Віталійович,
старший викладач кафедри обліку та оподаткування,
Зеленянська Заряна Романівна,
Державний торговельно-економічний університет,
м. Київ, Україна

СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ НІМЕЧЧИНИ ТА УКРАЇНИ

В сучасних умовах порівняння української податкової системи з її аналогами в країнах-членах ЄС потрібно для визначення конкурентоспроможності нашої країни на світовому ринку товарів та інвестицій та вибору головних векторів